

09.02.2024

Dnro 752/03.04.04.04.24/2023

Asia Muuta luonnonsuojeluasialla koskeva valitus

Valittaja Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry

Päätös, josta valitetaan

Ympäristöministeriö 10.3.2023 VN/2769/2023

Ympäristöministeriö on myöntänyt Kolin kansallispuistosta annetun asetuksen 5 §:n 2 momentin nojalla Pohjois-Karjalan Osuuskaupalle luvan poiketa Kolin kansallispuiston rauhoitussäännöksistä Kolin Ipatin rinteiden valaistuksen toteuttamiseksi hakemuksen hankesuunnitelmassa esitetyn mukaisesti. Rakentamistyöt tulee ajoittaa lintujen pesimäajan ulkopuolelle.

Päätöksen mukaan hakemuksessa esitetyt toimet sisältävät uusien sähkölinjojen ja -laitteiden rakentamista, mikä ei ole Kolin kansallispuistosta annetun asetuksen 1-3 §:n nojalla sallittu ja edellyttää asetuksen 5 §:n mukaista ympäristöministeriön lupaa.

Päätöksen perustelujen mukaan Kolin Ipatin rinteiden valaisemisella ei olisi merkittävää vaikutusta kansallispuiston perustamistarkoituksena oleviin maisema- tai luontoarvoihin. Suunnitelmien mukaisesti toteutettuna Ipatin rinteiden valaistus ei vaaranna kansallispuiston perustamistarkoitusta.

Ipatin rinteiden valaiseminen rinneturvallisuuden vuoksi on todettu yhdeksi palveluvarustuksen toimenpiteeksi Kolin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Hankesuunnitelmassa rinteiden valaisun tarvetta perustellaan turvallisuudella. Ipatin rinteiden valaiseminen on tarpeen vaaratilanteiden välttämiseksi Kolin kansallispuistossa ja siten tarpeen kansallispuiston asianmukaisen ja turvallisen käytön kannalta.

Päätöksessä on todettu, että Kolin kansallispuisto kuuluu Natura 2000 -verkostoon (FI0700010SAC). Natura-arvioinnin tarpeen arvioinnin osalta

päätöksessä on viitattu Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoon (ELY-keskus).

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava.

Suunniteltu rinnevalaistus lisää laskettelurinteiden aiheuttamia vaurioita ja haittoja kansallispuiston luontoarvoille. Näitä ovat ennen muuta ekologisen yhteyden katkeaminen puiston arvokkaimpien aarnimetsäosien välillä sekä laskettelusesongin aikainen ääni- ja valosaaste.

Lasketteluun jatkuminen Kolin luonnonsuojelualueella on kääntymässä haitaksi kansallispuiston arvolle ja maineelle luonto- ja maisemamatkailukohteenä. Liikenne ruuhkautuu etenkin Ylä-Kolin parkkipaikoilla lyhyen matkailusesongin aikaan. Mikäli valaistuksen rakentaminen sallitaan, tulee jatkossa todennäköisesti esiin edelleen uusia rinteiden ja rinneturvallisuuden parantamishankkeita. Valituksessa on lisäksi tuotu esiin Pohjois-Karjalan osuuskaupan toimintaan liittyviä seikkoja sekä viranomaistoimintaan ja aiempiin lupamenettelyihin liittyviä epäkohtia ja esitetty, että vuokrasopimusta ei jatketa. Lasketteluun loppuminen on asetettu tavoitteeksi jo kansallispuistoa perustettaessa.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Ympäristöministeriö on antanut lausunnon.

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa on antanut selityksen.

Valittaja on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Uusi luonnonsuojelulaki (5.1.2023/9) on tullut voimaan 1.6.2023. Samassa yhteydessä on kumottu asetus Kolin kansallispuistosta (12.4.1991/674) ja muutettu Kolin kansallispuistosta annettua lakia (27.3.1991/581). Valituksenalainen päätös on tehty 10.3.2023, jolloin asian käsittelyyn on tullut soveltaa kyseisenä ajankohtana voimassa olleita säädöksiä.

Kolin kansallispuistosta annetun asetuksen (12.4.1991/674) 2 §:ssä on lueteltu Kolin kansallispuistossa sallitut toimet ja 3 §:ssä Metsähallituksen luvalla sallitut toimet. Saman asetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan ympäristöministeriö voi sallia muitakin kuin 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuja toimia,

jotka eivät ole ristiriidassa kansallispuiston perustamistarkoituksen kanssa ja joita sen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää.

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa on hakenut lupaa Kolin rinteiden loppuosan valaisemiseen. Hakemukseen liittyvän hankesuunnitelman mukaan Kolin hiihtokeskuksessa on seitsemän rinnettä, joista nykyään valaistuja rinteitä on neljä. Ipatin vaaran puolella sijaitsevat kolme rinnettä sekä hissilinja ovat ilman valaistusta. Hankesuunnitelmassa todetaan, että toimiva ja laadukas rinnevalaistus luo turvallisuutta asiakkaille ja rinnehenkilökunnalle sekä mahdollisuuden laskettelun pidempään iltaisin. Uusi valaistus toteutetaan led-valaisimilla siten, että alueelle tulee 49 uutta valaisinpylvästä ja nykyisiin ankkurihissin 12 pylväeseen lisätään valaisimet. Puistoalueelle ei tule uusia ilmalinjoja. Pylväät ja valaisimet rakennetaan uusimmalla led-tekniikalla, jolloin hukkavallo saadaan minimoitua ja pylväiden korkeudet voidaan pitää mahdollisimman lyhyenä varsinkin rinteiden yläosassa. Rinnevaloja käytetään vain silloin, kun rinteitä lumetetaan marras-joulukuussa ja laskettelukaudella joulukuusta huhtikuulle. Pylväiden rakentaminen jo rakennetulle rinnealueelle ei vaikuta kansallispuiston luontoarvoihin eikä heikennä minkään Natura-luontotyyppin edustavuutta.

Hakemukseen on liitetty ELY-keskuksen lausunto. Lausunnossa on todettu Ipatin rinteiden valaistusta koskevan ilmoituksen johdosta, että kun toteutus tapahtuu suunnitelman mukaisesti kokonaan jo avatulla rinnealueella eikä reunuspuustoon kajota, Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdentuvien vaikutusten tarkastelua voidaan pitää riittävänä. ELY-keskus on pitänyt luotettavana johtopäätöstä, että toimenpiteet eivät heikennä Natura-alueen suojeluperusteita.

Kolin kansallispuistosta annetun lain (27.3.1991/581) 1 §:ssä säädetään kansallispuiston perustamistarkoituksesta. Pykälän mukaan edustavan pohjoiskarjalaisen vaara-alueen, vanhojen metsien ja niiden eliöstön sekä Kolin kansallismaiseman keskeisen osan suojelemiseksi, kaskitalouden luomien maisemien ja kasviyhdyksuntien ylläpitämiseksi sekä ympäristöntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan Lieksan kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Kolin kansallispuisto.

Kolin kansallispuistosta annetun asetuksen (12.4.1991/674) 7 §:n 1 momentin mukaan alueella sijaitsevat matkailupalvelujen ja rinnetoimintojen alueet ja toiminnot turvataan Kolin kansallispuistoa toteutettaessa.

Hallinto-oikeus toteaa, että olemassa olleille laskettelutoiminnoille on jo Kolin kansallispuistoa perustettaessa annettu erityisasema. Hallinto-oikeus ottaa huomioon myös sen, että valituksenalaisen päätöksen tekemisen jälkeen tehdyssä lakimuutoksessa laskettelurinteiden erityisasema on edelleen säilytetty, kun Kolin kansallispuistosta annetun asetuksen kumoamisen yhteydessä lakiin Kolin kansallispuistosta on lisätty 1.6.2023 voimaan tullut 2 b §. Kyseisessä pykälässä todetaan muun ohella, että Kolin matkailukeskuksen

alueella saa rauhoitussäännösten estämättä ylläpitää olemassa olevia laskettelurinteitä sekä kunnostaa ja rakentaa laskettelurakennelmia.

Asiassa saadun selvityksen mukaan Kolin laskettelukeskuksen rinteistä noin puolet on jo nykyisellään valaistuja. Valaistu alue tulee laajenemaan Ipatin rinteiden valaisemisen myötä, ja valaistus mahdollistaa rinteiden aukioloaikojen pidentymisen. Uudet valaisimet ja rakenteet sijoittuvat kuitenkin kokonaisuudessaan olemassa oleville rinnealueille, eikä toiminta hallinto-oikeuden arvion mukaan tule valituksenalaisen päätöksen johdosta olennaisesti muuttumaan. Hallinto-oikeus arvioi, että Ipatin rinteiden valaisemisella ei ole sellaista vaikutusta alueen luonto- ja maisema-arvoihin, että valituksenalaisessa päätöksessä tarkoitetun luvan myöntäminen olisi ristiriidassa kansallispuiston perustamistarkoituksen kanssa.

Ympäristöministeriö on 1.7.2016 vahvistanut Metsähallituksen laatiman Kolin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman, jonka mukaan rinneturvallisuuden takia Ipatin rinne valaistaan erikseen tehtävän valaistussuunnitelman mukaisesti. Kun otetaan huomioon, että laskettelukeskuksen turvallisen toiminnan voidaan katsoa edellyttävän riittävää valaistusta, hallinto-oikeus arvioi, että ympäristöministeriö on voinut myöntää haetun luvan.

Asiaa ei ole syytä arvioida toisin niiden valituksessa esitettyjen seikkojen johdosta, jotka liittyvät hakijan aiempaan toimintaan Kolin alueella tai mahdollisiin tulevaisuudessa tapahtuviin hankkeisiin.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (20.12.1996/1096) 11 §, 65 §:n (5.5.2017/255) 1 mom.
Luonnonsuojelulaki 143 §:n 1 mom.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Terhi Helttunen ja Terhi Vanala.

Esittelevä jäsen

Terhi Vanala

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, sähköpostitse antopäivänä Ympäristöministeriö, sähköpostitse antopäivänä